

אל תקרב הלום - הקרב אליך את אהרון

וְאַתָּה הַקָּרֵב אֵלַיךָ אֶת אַהֲרֹן אַחִיד וְאֶת בְּנָיֵי אֹתוֹ מֵתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֵנוּ לִי אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר בְּנֵי אַהֲרֹן: (שמות כח א).¹

וַיֹּאמֶר אֵל תִּקְרַב הֵלֶם שֶׁל נְעֻלְיָךְ מֵעַל רִגְלֶיךָ כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא: (שמות ג ה).²

שמות רבה פרשה לז סימן א – משה סבור שהוא יהיה הכהן הגדול

"וְאַתָּה הַקָּרֵב אֵלַיךָ אֶת אַהֲרֹן אַחִיד" ... משל למלך שהיה לו אוהב ובקש למנות קתליקוס³ ומנהו על כל בית גנזיו. לאחר ימים בקש לעשות אסטריגוס⁴ והיה אותו אוהבו סבור שמא יעשהו ולא עשאהו ... כך ביקש הקדוש ברוך הוא למנות על מלאכת המשכן ועשאו למשה גזבר על הדיינין ועל הכל. וכשבקש לעשות הקב"ה כהן גדול, היה משה סבור שהוא נעשה כהן גדול.⁵ אמר לו הקב"ה: לך ומנה לי כהן גדול. אמר לפניו: ריבון העולם, מאיזה שבט אמנה לך? אמר לו: משבט לוי. אותה השעה שמח משה. אמר: כך שבטי חביב! אמר לו הקב"ה: אהרון אחיד הוא. לכך נאמר: "וְאַתָּה הַקָּרֵב אֵלַיךָ אֶת אַהֲרֹן אַחִיד".⁶

ויקרא רבה יא ו פרשת שמיני – עונש למשה

אמר ר' שמואל בן נחמן: כל שבעת ימי הסנה היה הקב"ה מפתה את משה שילך בשליחותו למצרים ... בשביעי אמר לו: "שלח נא ביד תשלח". אמר לו הקב"ה: משה, אתה אומר לי "שלח נא ביד תשלח"? חייך שאני צוררה לך בכנפיך.⁷ אימתי פרעו לו? ר' ברכיה אמר: כל שבעת ימי אדר היה משה מבקש שיכנס לארץ ישראל

¹ האח הצעיר מקרב את אחיו הבכיר בשנים. ראו בתחילת שליחות משה שעם כל הכעס על סרובו לקבל על עצמו את השליחות, אומר הכתוב: "וַיַּחַר אֵף ה' בְּמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הָלֹא אַהֲרֹן אַחִיד הַלֵּוִי יִדְעָתִי כִּי דָבָר יִדְבָר הוּא וְגַם הִנֵּה הוּא יֵצֵא לְקִרְאָתְךָ וְרֹאֵךְ וְשָׂמַח בְּלִבּוֹ: וְדַבַּרְתָּ אֵלָיו וְשָׁמַתְךָ אֶת הַדְּבָרִים בְּפִיו וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ וְעִם פִּיהוּ וְהוֹרִיתִי אֶתְכֶם אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן" (שמות ד יד-טו). וראו גם שאחד הנימוקים של משה לקבל על עצמו את השליחות היה ההכרה שאהרון גדול ממנו: "וַאֲנִינוּ מְדַבְּרֵי לִפְנֵי גְדוֹלִים מִמֶּנּוּ - זֶה מֹשֶׁה. בְּשַׁעַה שְׁאִמַּר לוֹ הַקָּב"ה: וְעַתָּה לֵכָה וְאֶשְׁלַחְךָ אֶל פְּרַעֲהוּ (שמות ג י), אמר לפניו: רבון העולמים, אהרון אחי גדול ממני ואין לי אפשר לדבר לפניו" (אבות דרבי נתן נוסח ב פרק מ).

² האסוציאציה והחיבור של "הקרב אליך את אהרון" - במעשה המשכן חניכתו וחונכתו, עם "אל תקרב הלום" - בתחילת הדרך של משה במעמד הסנה, איננה שלנו, אלא של הדרשן, כפי שנראה בהמשך. בשניהם לכאורה נדחה משה: אתה אל תקרב אל הקודש. בסנה - אל תקרב אבל תצא בשליחות; וכאן משהו אחר יקרב, אבל אתה הוא שתקרב אותו "אתה תהיה לו לאלהים" (שמות ד טז). אבל עיני הדרשן לא נשואות רק אחורה, לחיבור פרשתנו עם תחילת ספר שמות, אלא גם הרבה הרבה קדימה, אל תקופתו הוא, אל חזרתו של משה - נכון יותר: יורשיו, תופשי התורה, חובשי ספסלי בית המדרש, אל קדמת הבמה; ושקיעתו של אהרון - נכון יותר: צאצאיו, תופשי הכהונה, חובשי בגדי הכהונה. ועוד מעט ונקלקל את כל ההפתעות שהדרשן מכין לנו.

³ פקיד ראשי, אך לפי המשך הדרשה, נראה שלא בדרגה גבוהה מאד. ראו בנמשל ההשוואה עם גזבר.

⁴ תפקיד ברמה גבוהה יותר. ראש פרובינציה. נראה שהדרשן הכיר היטב את התפקידים השונים בשלטון הרומי.

⁵ למרות ההקדמה שמשה כבר היה גזבר - ראו גם כל המדרשים על משה שהוא אישית זה שהקים את המשכן, הוא זה שגם נקרא אל הקודש בתחילת ספר ויקרא - עדיין נראה קצת מוזר לייחס למשה את השאיפה להיות גם הכהן הגדול. ראו המשך המדרש שם בסימן ב: "וְאַתָּה הַקָּרֵב אֵלַיךָ - אמרו: בשעה שירד משה מסיני וראה ישראל באותו מעשה, הביט באהרון והיה מקיש עליו בקורנס. והוא לא נתכוין אלא לעכבם עד שירד משה, ומשה היה סבור שהיה אהרון שותף עמיהן והיה בלבו עליו" (וזה עוד מדרש הנוקט בשיטה שפרשתנו היא לאחר מעשה העגל, ראו דבריני [אימתי נאמרה פרשה זו](#) בפרשת תרומה). אבל כאן לא מעניין אותנו הצד של אהרון, מינויו לכהן גדול, לפני או אחרי חטא העגל - נושא עליו הארכנו מעט בדבריני [כפרת אהרון וכפרת העם](#) בפרשת שמיני - אלא דווקא הצד של משה בכל עניין זה. נראה שמינוי אהרון לכהן גדול בא בהפתעה למשה (אולי לכולנו). אבל למה הוא מכניס את עצמו בעסק? זה או הוא או אהרון? למה רצה משה גם להיות כהן גדול? משה העניו! האין זה מזכיר את דבריו שלו לקרח "ובקשתם גם כהונה"? האין זה מזכיר את ינאי המלך החשמונאי שאמרו לו: "רב לך כתר מלכות הנח כתר כהונה לזרעו של אהרון"? (קידושין סו ע"א, ראו כך גם על עוזיה שביקש להקטיר, מדרש הגדול ויקרא יד א).

⁶ אז בסוף, שמח משה או לא? כמו שאהרון שמח לקראתו כשבא אליו ממדין וסיפר לו שהקב"ה שלח אותו להוציא את בני ישראל ממצרים (ולא את אהרון)? כשאמר לו הקב"ה שהכהן הגדול יהיה "משבט לוי", שמח משה כי עדיין חשב על עצמו? ושוב עיקר שאלתנו: למה רצה משה גם להיות כהן גדול?

⁷ ראו הביטוי "צוררה לו בכנפיו" בהקשר עם מצוות צדקה שנעשתה בלא יודעין ומושוות למצוות שכחת עומר בשדה: "קבע הכתוב ברכה למי שבא לידו מצוה בלא ידיעה. אמור מעתה: היתה סלע צרורה לו בכנפיו ונפלה ממנו מצאה העני ומתפרנס בה, הרי הכתוב קובע לו ברכה כשוכח עומר בתוך שדהו" (מדרש ספרא ויקרא - דבורא דחובה פרשה ב). אך באגדה, נראה שביטוי זה מיוחד וצורר רק למשה ובא בלשון של תוכחה ומזכרת עוון. מלבד מדרש ויקרא רבה ה"ל (שחזור גם בשיר השירים רבה א ג), ראו ספרי דברים פרשת האזינו פ"ס קא שמ: "כאשר מריתם פי, אתם גרמתם למרות פי. אמר לו הקב"ה למשה: לא כך אמרתי לך: מה זה בידך ... השליכהו ארצה והשלכת! מה אותות שבייך לא עכבתה, דבר הקל הזה היה לך לעכבו! ומנין שלא נפטר מן העולם עד שצוררה לו הקב"ה בכנפיו, שנאמר: לכן לא תביאו את הקהל הזה". ומה מקור ביטוי זה במקרא? ראו הושע ד יט: "צָרָר רִיחַ אוֹתָהּ בְּכַנְפֶיהָ וַיְבִשּׁוּ מַזְבְּחוֹתֶיהָ". ושם בפרק יג פסוק יב: "צָרָר עֵוֹן אֲפָרַיִם צְפוּנָה חֲטָאתָהּ". ובאיוב יד יז: "חֲתָם בְּצִרּוֹר פְּשָׁעֶיךָ וַתִּטְפַּל עַל עֹנֶיךָ". ומכולם, בחר הדרשן להשתמש בביטוי זה בהקשר למשה דווקא! מדוע? עד שנמצא תשובה נראה שאפשר לצרף דרשה זו לדבריני [הנמכת דמותו של משה](#) בדפים המיוחדים.

ובשביעי אמר לו: "כי לא תעבור את הירדן הזה"⁸. ר' חלבו אמר: כל שבעת ימי המילואים היה משה משמש בכהונה גדולה וכסבור, שלו היא. בשביעי אמר לו: לא שלך היא, אלא של אהרן אחיך היא.⁹
 ר' יודן בשם ר' יוסי ברבי יהודה ור' ברכיה בשם ר' יהושע בן קרחה: כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, לא נמנע משה מלשמש בכהונה גדולה.¹⁰

שמות רבה סוף פרשה ב – אל תקרב הלום בסנה

"ויאמר הנני" - הנני לכהונה ולמלכות. אמר לו הקב"ה: במקום עמודו של עולם אתה עומד? אברהם אמר: "הנני" ואתה אומר "הנני"?¹¹ ביקש משה שיעמדו ממנו כוהנים ומלכים.¹² אמר לו הקב"ה: "אל תקרב הלום" - כלומר, לא יהיו בניך מקריבים, שכבר מתוקנת הכהונה לאהרן אחיך ... כבר מתוקנת המלוכה לדוד וכו'.¹³

שמות רבה לז ד – לך משה יש תפקיד אחר

זהו שכתוב: "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי". כשאמר הקב"ה למשה: "ואתה הקרב אליך" הורע לו.¹⁴ אמר לו [הקב"ה למשה]: תורה הייתה לי ונתתיה לך, שאילולי היא, איבדתי עולמי.¹⁵ משל לחכם שנטל

⁸ ובאופן סמלי בשביעי גם נפטר. ז' באדר **יום פטירת משה**, חל ברוב השנים (שאינן מעוברות) בסמוך לפרשת תצוה, בה לא נזכר שמו של משה. ולמה לא נזכר? משום שאמר "מחני נא מספרך אשר כתבת" כאשר התפלל על בני ישראל בעגל ומקובל בידינו שקללת חכם אפילו אם באה על תנאי (והתנאי לא התקיים) היא בתוקף.

⁹ כאן משמע שאכן היה זה עונש למשה שלא יהיה כהן גדול, מה גם שהוא ציפה לכהן, לאחר שכבר שימש בכהונה הגדולה בשבעת ימי המילואים. מידה כנגד מידה על סירובו המתמשך לצאת לשליחות בסנה. מידה כפולה אם נחבר את שתי הדעות. גם לא ייכנס לארץ שהוא עניין אחר עליו דנו רבים וטובים (דברינו **כי לא תעבור את הירדן הזה**) וגם לא יתמנה כהן גדול שהוא ענייניו כאן. אבל ראו בשמות רבה פרשה ג סימן טז על אותו פסוק "שלח נא ביד תשלח" שמשה היה רגיש לכבודו של אהרן: "רבותינו אומרים: סבור אתה שהיה מעכב משה לילך? אינו כן! אלא כמכבד לאהרן. שהיה משה אומר: עד שלא עמדתי היה אהרן אחי מתנבא להם במצרים שמונים שנה ... אמר משה: עכשיו אכנס בתחומו של אחי ויהיה מיצר? בשביל כך לא היה משה מבקש לילך". משה מכבד את אחיו הגדול כבר בתחילת דרכו, אז מדוע שיקנא בו כעת? מדוע שירצה גם בכהונה?

¹⁰ יש פיצוי מה למשה, ובניגוד לאהרן שנאמר בו: "אל יבוא בכל עת", משה היה "מזומן בכל עת" (אבות דרבי נתן). אבל משה שימש רק בחלוק לבן - לא בבגדי הכהן הגדול (ויקרא רבה שם). ורק הוא - לא בניו. כך בפירוש במדרש הבא: "בקש משה שיעמדו ממנו כהנים ומלכים ... לא יהיו בניך מקריבים". וכבר הרחבנו בנושא **אל יבוא בכל עת אל הקודש** בפרשת אחרי מות. ראו גם דברינו **מי נכנס לקודש הקדשים ומתי** בדפים המיוחדים, בהקשר עם ספר התורה שהניח שם משה לדורות.

¹¹ פעמיים אומר אברהם "הנני" בעקדה, ראו בראשית פרק כב, ומעניין לחשוב לאיזה משניהם מתכוון כאן הדרשן. ולעצם ההשוואה של משה עם אברהם והאבות, היא מופיעה במספר מקומות. ראו למשל תחילת פרשת וארא: "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב - רש"י והמדרשים על פסוק זה: "חבל על דאבדין ולא משתכחין". אבל משה לא נשאר חייב: "אמר לפניו: ריבונו של עולם! "בי" אתה רוצה לגאול בניו של אברהם שעשה אותך אדון על כל בריותיך?! - שלח נא ביד תשלח" (שמות רבה שם). ובחטא העגל: "ואעשה אותך לגוי גדול" - כסא של שלש רגלים אינו יכול לעמוד לפניך, כסא של רגל אחד על אחת כמה וכמה!" (ברכות לב ע"א). ראו דברינו **בין משה לאבות** בפרשת וארא. וכאן אפשר לעצור בשולחן שבת ולשאול את צעירי הצאן מי עוד בתורה נענה לקריאה אליו "הנני". התשובה במים האחרונים. וגם עוד על היחס בין משה והאבות במים האחרונים להלן.

¹² אנחנו מתעכבים בעיקר על עניין הכהונה, בשל פרשת השבוע, אבל יש גם את נושא המלכות! ולכן יש כאן 'עימות' של משה לא רק עם אהרן ואברהם, אלא גם עם דוד. ראו גמרא זבחים קב ע"א: "אמר עולא: בקש משה מלכות ולא נתנו לו, דכתיב: אל תקרב הלום, ואין הלום אלא מלכות, שנאמר: מי אנכי ה' אלהים [וגו'] כי הביאתני עד הלום (שמואל ב ז)". וכבר הראינו מספר פעמים שלמשה היה דין מלך (במדרשים על ויהי בישורון מלך, **פרשת החצוצרות** ועוד), אבל אין לו את ההמשכיות שכבר הזכרנו בהערה 10 לעיל. משה לא רק אומר "הנני" ומציע את עצמו אישית לכהונה ולמלכות, אלא מבקש "שיעמדו ממנו כהנים ומלכים" ולשניהם לא זכה!

¹³ גם מדרש זה קושר את אי-מינוי משה לכהן גדול עם ההתגלות בסנה, אבל לא כעונש על סירובו לשליחות (אדרבא משה אומר: הנני), אלא כתוצאה מההשוואה עם אברהם. ראו מקבילה ואולי מקור בבראשית רבה נה ו: "אמר רבי יהושע בן קרחה: בשני מקומות דימה משה עצמו לאברהם, א"ל הקב"ה: אל תתהדר לפני מלך ובמקום גדולים אל תעמוד. אברהם אמר הנני הנני לכהונה, הנני למלכות - זכה לכהונה, וזכה למלכות ... משה אמר הנני, הנני לכהונה, הנני למלכות - א"ל הקב"ה: אל תקרב הלום, אין קרב אלא כהונה ... והזר הקרב יומת. ואין הלום אלא מלכות ... כי הביאתני עד הלום". משה רוצה להידמות לאברהם ואומר "הנני" כפול (עפ"י המדרש), וזה כשלעצמו לגיטימי. אבל אברהם הוא אברהם, אבי האומה, "נשיא אלהים אתה בתוכנו" (כהונה ומלכות). "אב המון גויים". למשה יש תפקיד אחר. ראו אגב שמדרש בראשית רבה זה הוא על הפסוק בעקדה "והאלהים ניסה את אברהם" וכדברי המדרש שם: "גידלו כנס הזה של ספינה". מדרש זה חוזר ומופיע בדברים רבה ב ז כאשר משה מתחנן להיכנס לארץ. נראה שמעתיקי המדרשים אהבו דרשה זו והעתיקוה למקומות רבים: בראשית רבה, שמות רבה, דברים רבה ועוד. ואולי באמת יש כאן מגמה חוזרת להדגיש משהו בדמותו ומקומו של משה ברשימת גדולי האומה - מה שאנחנו עדיין מחפשים.

¹⁴ פרשני המקרא מנסים להדגיש את המילים "אתה" ו"אליך" שבפסוק לחיוב - אתה משה בעניין. זה קשור אליך, זה בזכותך. ראו למשל פירוש כלי יקר על הפסוק שקושר את העניין עם חטא העגל שבקבוצתו התרחק אהרן וכעת זכה להתקרב שוב בזכות משה: "הסיף כאן לשון ואתה לומר לך שמצד מעשה העגל נתרחק אהרן כמו שנפסלו בכורי ישראל ומשה קירבו בתפילתו ... נמצא שבעבור שקירבו משה אליו על כן נבחר בזכות משה. אף על פי שגם הוא היה בתוך בני ישראל עובדי העגל, מכל מקום קירבו מתוך בני ישראל העובדים והכל בעבורך, לכן נאמר: ואתה הקרב אליך את אהרן מתוך בני ישראל". אבל המדרש אומר: "הורע לו" - למשה.

¹⁵ כאן נראה לנו לשים נקודה. לך משה נתנה התורה שאילולי קבלת אותה (עבור בני ישראל), כבר היה העולם אובד. אין לך מה לקנא באהרון ולשאוף גם לכהונה. ואנחנו הרי יודעים שסוף דבר, ירשה החכמה את הכהונה בהנהגת העם והוראת התורה. אבל המדרש ממשיך לדון בפגיעה כביכול במשה.

קרובתו ועשתה עמו י' שנים ולא ילדה, אמר לה: בקשי לי אישה. אמר לה: יכול אני ליטול חוץ מרשותך, אלא שהייתי מבקש ענותנותך.¹⁶ כך אמר הקב"ה למשה: יכול הייתי לעשות לאחיד כהן גדול חוץ מדעתך, אלא שהייתי מבקש שתהא גדול עליו.¹⁷

אבות דרבי נתן נוסח א פרק לד – אין למשה המשכיות ואוי לאותה המשכיות

"ויהונתן בן גרשום בן מנשה" (שופטים יח ל) -¹⁸ וכי בן מנשה היה? והלא בן משה היה. אלא לפי שלא נדמו מעשיו למשה אביו לפיכך תולין במנשה.¹⁹

שבת שלום

מחלקי המים

מים אחרונים 1: מי עוד ענה ב"הנני" לקריאה אליו (חוץ מאברהם ומשה שנזכרו בשמות רבה לעיל)? יצחק לאברהם בעקדה (בראשית כב), עשו ויעקב ליצחק אביהם (בראשית כז), יעקב למלאך הקורא לו לשוב לארץ (בראשית לא) ובירידתו למצרים (בראשית מו), יוסף ליעקב כששלח אותו לראות שלום אחיו (בראשית לז), שמואל מספר פעמים במענה לקריאת ה' ועלי (שמואל א ג), ישעיהו בקבלת השליחות (ישעיהו ו), ואולי עוד שהשמטנו.

מים אחרונים 2: כנגד מדרש שמות רבה סוף פרשה ב לעיל, אשר ממעיט בערכו של משה בהשוואה לאברהם, ניתן להעמיד לא מעט מדרשים בכיוון הנגדי. ראו למשל את מדרש שמות רבה ב ו שבכל הקריאות הכפולות: אברהם | אברהם, יעקב | יעקב, שמואל | שמואל, יש פֶּסֶק (קו אנכי מפריד) על מנת לתת מרווח בקריאה, אבל לא אצל משה, בשל הדחיפות בשליחות להוציא את עם ישראל הנאנק תחת שעבוד מצרים. ראו דרשה זו בדברינו [בין משה לאבות](#) בפרשת וארא. וההמשך שם הוא שעם משה "לא הפסיק הדבור כל ימיו". וכשבני ישראל מבקשים ללמוד תורה מפי האבות, הם שולחים אותם למשה "שלמד את התורה מפי הקב"ה". עם כל מנהיגותו המעשית של משה את בני ישראל ארבעים שנה, וגם אם שימש בכהונה גדולה זמן מה והיה לו דין של מלך, גם אם היה גדול הנביאים, ייעודו המרכזי לדורות הוא מנהיגות רוחנית-דתית: הנחלת התורה לאורך כל הדורות. לשמש פה ומשען לכל תלמיד וותיק שעתידי לחדש ולהתחדש (ירושלמי פאה ב ו), להיכנס לבית המדרש ולא להבין על הם מדברים (מנחות כט ע"ב). לפיכך "אל תקרב הלום", לא לכהונה ולא למלוכה – ייעודך משה הוא להיות דגם וסמל לתלמידי החכמים שבכל דור.

¹⁶ הקב"ה מתחשב במשה ומנסה לא לפגוע בו, בגישה דומה ובהמשך לפירוש כלי יקר הנ"ל. נראה שאנחנו חוזרים למדרש שמות רבה לז בו פתחנו והפעם בהתחשבות קצת יותר גדולה במשה. נראה ש"ענותנותך" כאן הוא מלשון ענוה – עֲנֻתְנוּתְךָ, או מלשון עוני (קושי) – עֲנֻתְנוּתְךָ. כך או כך, המשמעות היא "השתתפותך". הקב"ה משתף את משה בבחירת אהרון.

¹⁷ חזרנו למדרש בשמות רבה, בפרשתנו, בו פתחנו, אבל באופן אחר. מדרש מפתח זה מסביר חלק גדול מהמדרשים שהבאנו עד כאן. די לו למי שיש לו כתר תורה ואין הוא צריך גם לכתר כהונה או מלכות. כתר התורה "שולט" בכתר הכהונה "הוא יהיה לך לפה ואתה תהיה לו לאלהים". "שלושה כתרים הם: כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות" (אבות ד ר, וראו שם איזה כתר עולה על שלושתם). בסוף בית שני מידרדר מעמד הכהונה ועולה בהתמדה מעמדם של תלמידי החכמים כמורי הוראה והלכה גם לכהנים! ראו ראש השנה פרק א משנה ז וכן יומא פרק א משניות ה-ו, וכן בדברינו [מדרשים שנוגעים](#) בפרשת תזריע שם מובא איך החכם מנחה את הכהן בדיני נגעים שמסורים בתורה לכהנים. משה, שלא נעשה כהן גדול, משמש מודל ראשוני ומרכזי למגמה זו. וחז"ל גם הזהירו תלמידי חכמים מהעיסוק בצרכי ציבור – ראו בדברינו [אני ואתה עומדים בזירה או ניצחת או ניצחתי](#) בפרשת יתרו, וכן [פרנס על הציבור](#) בדפים המיוחדים. לתלמידי החכמים גם אין בהכרח המשכיות גנאלוגית. תלמידיהם הם בניהם ממשיכיהם.

¹⁸ הוא הכהן בפרשת פסל מיכה, ככתוב: "וַיִּקְרְאוּ לָהֶם בְּנֵי דָן אֶת הַפֶּסֶל וַיְהוֹנָתָן בֶּן גֵּרְשֹׁם בֶּן מְנַשֶּׁה הוּא וּבְנָיו הָיוּ כֹהֲנִים לְשֵׁבֶט הַדָּנִי עַד יוֹם גְּלוֹת הָאָרֶץ", ראו הפרשה בפרק יח בספר שופטים.

¹⁹ ראו פירוש משך חכמה לשמות מ יד שמדגיש שמשה לא התקנא באהרון על שקבל את הכהונה וגם רצונו "שיעמדו ממנו כהנים ולוויים", היה על ההמשכיות לבניו: "יתכן דעל מעלת אהרן לא היה משה מתקנא שהיה נביא ומלך (דברים לג, ה) וכהן גדול (זבחים קא, ב). אבל על מעלת בניו אמרו אל תקרב הלום (שמות ג, ה) - ביקש משה שיעמידו ממנו כהנים ומלכים". משה רצה שתהיה לו המשכיות, שתעמוד ממנו שושלת, מה שזכו אהרון בכהונה, אברהם כאבי האומה ודוד במלוכה. ראו ספרי דברים פיסקא שה: "אמר לו הקב"ה: במה אתה מתעצב בלבך, שלא עמד אחד מבניך? והלא בני אהרן אחיד כאילו בניך הם". אבל את משה אין זה מנחה, אין למשה ממשיך טבעי ואיננו יודעים מאומה על בניו במקרא. וכאילו לא די בכך, באים חז"ל ומגדילים לעשות ודורשים שיש למשה המשכיות, שהכהן בפסל מיכה היה מצאצאי משה רבנו! עד כדי כך! מדוע עשו כך למשה? משום שביקש לעמוד במקום גדולים? משום שבקש גם כהונה גדולה ולא שמח לאהרון? נושא [פסל מיכה](#) הוא פרשה מרתקת הדורשת עיון בפני עצמה וכבר הקדשנו לו דף מיוחד. נביא כמקדמה את הירושלמי במסכת סנהדרין פרק יא הלכה ה: " ... זה יהונתן בן גרשום בן מנשה. את מוצא בשעה שבא דוד ומצאו שהוא עובד עבודה זרה, אמר לו: אתה בן בנו של אותו הצדיק ואת עובד עבודה זרה? אמר לו: מסורת בידי מאבי אבא: מכור עצמך לעבודה זרה ואל תצטרך לבריות. אמר לו: חס ושלום לא אמר לך כן, אלא: מכור עצמך לעבודה שהיא זרה לך ואל תצטרך לבריות. כיון שראה דוד שהיה הממון חביב עליו, מינהו קומיס תיסורין (שומר האוצרות) על בית המקדש, הדא היא דכתיב: ושבואל בן גרשום בן מנשה נגיד על האוצרות - שבואל ששב לאל בכל כוחו, נגיד על האוצרות - שמינהו קומיס תיסורין על האוצרות".

מים אחרונים 3: עם 'סגירת הגיליון' צץ ועלה כנגדנו הסיפור על הנכרי שבא לפני שמאי והלל וביקש להתגייר "על מנת שתשימני כהן גדול". ראו שני הנוסחים של סיפור זה, איך שמאי דוחה אותו ("אל תקרב הלום") והלל מקרב אותו ("ואתה הקרב אליך"), בדברינו [הגר שביקש להיות כהן גדול](#) בפרשת במדבר. האם נוכל לומר שצאצאי משה לא זכו שמי מהם יהיה כהן גדול, אבל לגר מצא הלל דרך שנכדו יכול להיות כהן גדול.